

ВИБІРКОВА ДИСЦИПЛІНА
для студентів I курсу медичного факультету
спеціальності "Медицина"
на 2025-2026 н. р.

Назва дисципліни	«Європейський шлях України: історія і сучасність»
Кафедра	суспільних наук та українознавства
Наук.-пед. працівники, які викладатимуть дисципліну	доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук та українознавства Мойсей А.А.
Короткий опис змісту дисципліни	Мета: глибокий і всебічний аналіз обґрунтованості європейського вибору України; готовність громадянського суспільства в Україні, яке повинно стати запорукою європейської інтеграції; вивчення історичного шляху становлення Європейського Союзу, його основоположні засади діяльності; зміст європейських стандартів в політичній, економічній, соціальній та гуманітарних сферах та головні напрямки досягнення їх Україною. Завдання: визначення стратегічного курсу на вступ до Європейського Союзу; визначення пріоритетних напрямків міжнародної діяльності Української держави за часів незалежності на шляху до європейської інтеграції; досконало обґрунтувати переваги та ризики вступу України до Європейського Союзу; сприяти вихованню у студентської молоді відчуття патріотизму, любові до України, до її Збройних Сил, поваги до мудрих політичних, економічних та соціальних рішень керівництва країни. Результати навчання: - знати головні засади зовнішньої політики незалежної України. - історію виникнення, заснування, організаційну структуру та інтеграційну політику Європейського Союзу (ЄС), Північноатлантичного Альянсу (НАТО) та інших міжнародних організацій; - основні напрямки співпраці між Україною та ЄС та НАТО; - європейські програми в галузі освіти і культури; - вміння охарактеризувати причини, основні етапи збройного нападу російської федерації на Україну та основні зміни у взаєминах з ЄС та НАТО; - розвиток у студентів аналітичного підходу до сучасних політичних, економічних, соціальних явищ світу, в якому ми живемо; - підготовка фахівців, спроможних захистити інтереси України у жорстких умовах світової конкуренції.

Навчальна дисципліна / Курс за вибором студентів

«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ШЛЯХ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ».

Тема № 1. Вступ. Зовнішня політика незалежної України. Історичний геополітичний злам з розпадом СРСР і неминучість вибору подальшого шляху між найпотужнішими геополітичними полюсами. Економічний, соціальний та політичний стан України після розпаду СРСР. Причини занепаду і відставання від країн ЦСЄ та пострадянських республік. Міжнародне визнання України.

Тема № 2. Витоки, початок та розширення європейської інтеграції. Виникнення ідеї об'єднаної Європи. Проект об'єднаної Європи А. Бріана. Європейські ідеї Т. Масарика. Розвиток європейської інтеграції після Другої світової війни. Перші розширення Європейських Співтовариств у 1970-1980-х рр.

Тема № 3. Заснування Європейського союзу (ЄС). Інституційна структура та інтеграційна політика. Заснування ЄС. Основні етапи розширення ЄС. Конституція для Європи. Лісабонський договір. Європейський Парламент. Європейська Рада. Європейська Комісія. Спільні політики ЄС. Країни кандидати на вступ до ЄС та умови вступу.

Тема № 4. Україна та ЄС. Мета, стратегія та здійснення євроінтеграційної політики України. Правові засади та основні напрями співпраці між Україною та ЄС. Хронологія відносин Україна – ЄС. Реалізація політики сусідства між Україною та ЄС. «Східне партнерство» та Угода про асоціацію. Європейські програми в галузі освіти та культури. Подальша реалізація стратегічних відносин Україна – ЄС.

Тема № 5. Північно-атлантичний альянс (НАТО): витоки, історія розвитку та організаційна структура. Витоки. Історія розвитку і трансформації Альянсу. Країни-члени НАТО. Організаційна структура. Оборонне планування, військові операції та місії НАТО. Співпраця з державами поза межами Альянсу.

Тема № 6. Відносини Україна – НАТО (1992-2021) та іншими міжнародними організаціями. Історія відносин. Основні галузі співпраці. Громадська думка країн НАТО та України щодо вступу. Російська опозиція членству України в НАТО. Перспективи вступу України до НАТО.

Україна та ООН. Україна та СОТ. Співпраця між Україною та МВФ.

Тема № 7. Російсько-український збройний конфлікт 2022 р. та нові європейські реалії. Передумови та причини нападу РФ. Збройні сили України. Основні етапи збройного конфлікту та битви. Контрнаступ ЗСУ. Військові втрати сторін.

Тема № 8. Трансформація відносин Україна – НАТО в контексті російсько-українського збройного конфлікту. Відповідь НАТО на вторгнення РФ в Україну. Військова допомога Україні. Реформування сектору безпеки та оборони та узгодження пріоритетних напрямків співробітництва на міжнародній арені.

Тема № 9. Зміни у взаєминах Україна – ЄС після 24 лютого 2022 р. Отримання Україною статусу кандидата у члени ЄС. Документ про безпекові гарантії для України. «Транспортний безвіз» для України.

Тема № 10. Варіанти розвитку євроінтеграційних сподівань України на подальшу перспективу.

«ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ШЛЯХ УКРАЇНИ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ».

Пояснювальна записка

Україна як важливе геополітичне утворення на європейському континенті є невід'ємною складовою нової системи європейських і глобальних зв'язків та відносин, що сформувалася на зламі тисячоліть. Істотними чинниками зростання міжнародного значення України є її надзвичайно сприятливе положення – у самому центрі Європи, на стику православної, західної та ісламської цивілізацій. Завдяки цьому наша держава є повноправним учасником широкої взаємодії культур і цивілізацій у сучасному світі.

Україна намагається сприяти подоланню геополітичних і культурних бар'єрів, створенню умов для глобальної взаємодії культур і цивілізацій, формуванню демократичного світового устрою. Наша держава зробила свідомий вибір на користь загальноєвропейської інтеграції.

Наша держава отримала значну перемогу у вигляді статусу кандидата на членство в Євросоюзі. Проте для повноцінного входження до складу клубу цивілізованих країн континенту, найближчими роками Україні потрібно буде ще пройти складний шлях.

Як наголосив президент України Володимир Зеленський, отримання статусу країни кандидата це не просто нова сходинка, а нова вершина на шляху до того, що Україна в майбутньому таки стане повноправним членом єдиної європейської родини.

Початок повномасштабної війни Росії проти України 24 лютого 2022 р. поклав початок нового етапу взаємин України з США, ЄС та НАТО. Це суттєва військова, економічна та фінансова допомога Україні з боку євроатлантичних структур. Інституціональне це позначилося на формування групи країн, що у військовому відношенні допомагають Україні, умовно названо «Рамштайн». Це – безумовне становлення України суб'єктом зовнішньої політики через енергійну діяльність Президента В. Зеленського, Міноборони, МЗС та ін. структур української держави. Це здобуття Україною статусу кандидата у члени ЄС. Це – доказ спроможності Збройних Сил України при підтримці всього народу не лише зупинити навалу російської армії, але і давати гідну відсіч. Весь світ переконався у високому інтелектуальному рівні українців, в їх спроможності захистити демократичні цінності не на словах, а в реальній обстановці. Держава довела свою стабільність та уміння стримувати свої партійні амбіції заради своєї екзистенції та подальшого розвитку.

Внаслідок вивчення цієї навчальної дисципліни / курсу за вибором передбачається отримання нових знань про зміст європейських стандартів в політичній, економічній, соціальній та гуманітарних сферах та головні напрямки досягнення їх Україною; головні засади зовнішньої політики незалежної України; історію виникнення, заснування, організаційну структуру та інтеграційну політику Європейського Союзу (ЄС), Північноатлантичного Альянсу (НАТО) та інших міжнародних організацій; основні напрямки співпраці між Україною та ЄС та НАТО; європейські програми в галузі освіти і культури. Це дозволить визначити стратегічний курс на вступ до Європейського Союзу; пріоритетних напрямків міжнародної діяльності України на шляху до європейської інтеграції.

Важливим результатом навчання буде вміння охарактеризувати причини, основні етапи збройного нападу російської федерації на Україну та основні зміни у взаєминах з ЄС та НАТО.

На завершення курсу студентам пропонується диспут щодо варіантів розвитку євроінтеграційних сподівань України на подальшу перспективу.